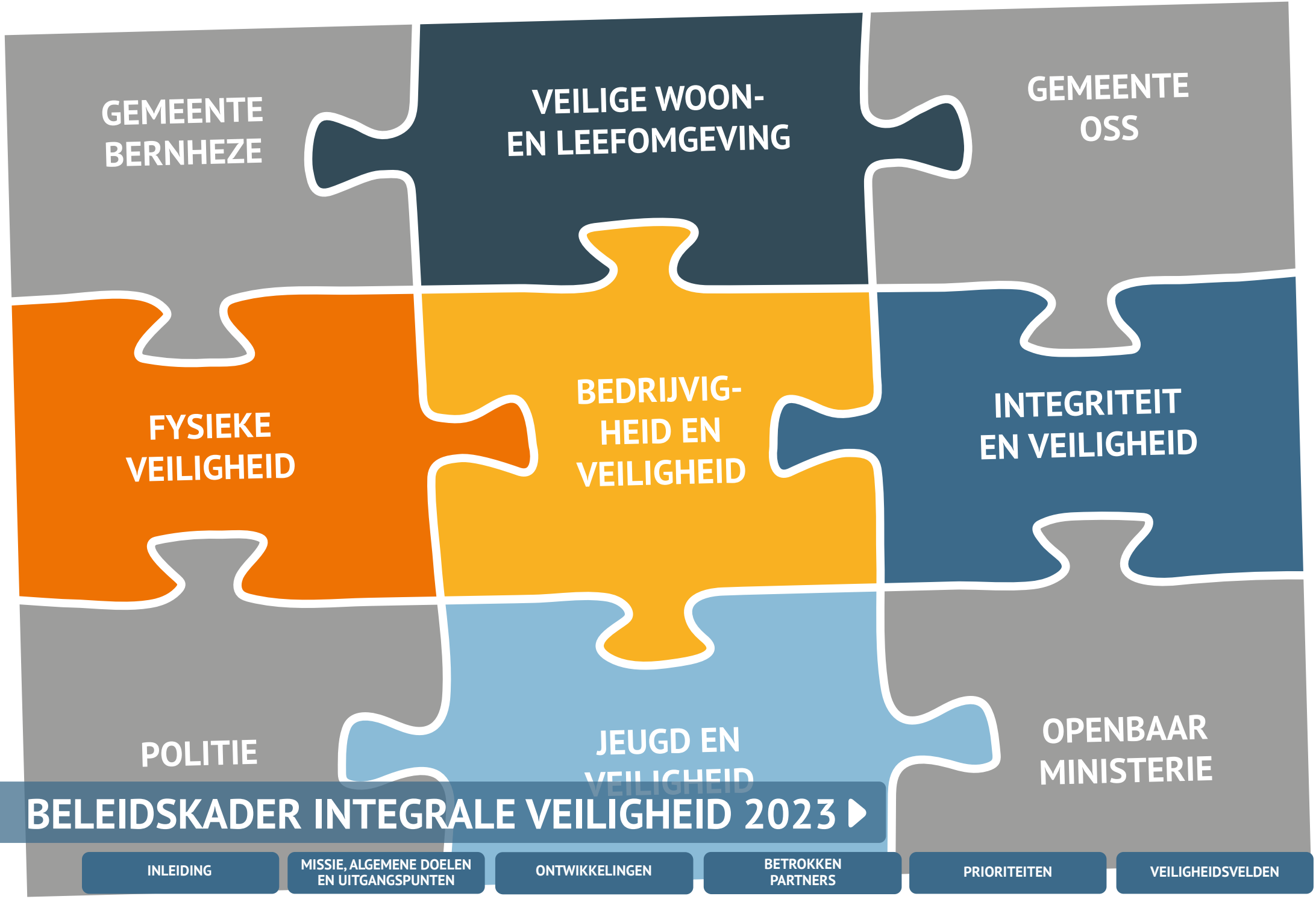

BELEIDSKADER INTEGRALE VEILIGHEID 2023

© gemeente Oss

INLEIDING

Het beleidskader Integrale veiligheid is een gezamenlijk plan van de gemeente Bernheze, de gemeente Oss, het Openbaar Ministerie en de politie. Dit beleidskader geldt voor een periode van 2023-2026. Hierbij hebben we onder andere gebruik gemaakt van informatie zoals cijfers van gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, verschillende monitors. Daarnaast hebben we een bijeenkomst gehad met de basisteam driehoek Maasland.

Het beleidskader Integrale Veiligheid omschrijft:

- Missie, algemene doelen en uitgangspunten.
- Trends en ontwikkelingen.
- Betrokken partners.
- Prioriteiten.
- Veiligheidsvelden, waarbij we per veiligheidsveld de prioriteiten uitwerken.

Het beleidskader Integrale Veiligheid heeft een looptijd van vier jaar. We beseffen dat veiligheidsproblematiek niet altijd voorspelbaar is. We kunnen te maken krijgen met veiligheidsproblemen die we nu niet kunnen voorzien. Maar die wel urgent zijn dat we deze direct moeten aanpakken. Om die reden zien we het beleidskader Integrale Veiligheid als een dynamisch kader. En indien aanpassing nodig is we hierover onder andere de gemeenteraad over informeren.

MISSIE, ALGEMENE DOELEN EN UITGANGSPUNTEN

Onze missie is een aantrekkelijke omgeving te zijn waar inwoners zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken en recreëren. We zijn een basisteam dat in staat is om in te kunnen spelen op de actuele veiligheidsproblematiek.

De algemene doelen voor de periode 2023-2026 zijn:

- Een samenleving die weerbaar, veerkrachtig en zelfredzaam is.
- Veilige wijken met een goede verbinding tussen zorg en veiligheid.
- Het zo veel mogelijk tegengaan, verstoren, en stoppen van ondermijnende criminaliteit.
- Voorkomen en bestrijden van (grootschalige) incidenten en verstoring van de openbare orde.
- Behouden of verbeteren van de veiligheidsgevoelens en veiligheidscijfers.

Deze doelen zijn alleen te realiseren door nauw samen te werken met de verschillende partners, een goed netwerk te onderhouden en duidelijk uit te spreken wat we van elkaar verwachten. Daarbij horen een aantal uitgangspunten die we hieronder hebben geformuleerd.

We doen het voor de samenleving

Alles wat we doen, doen we voor de inwoner en onze samenleving. Naast de verschillende partners hebben onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ook een eigen verantwoordelijkheid in het veiliger maken van hun stad, dorp, wijk/buurt. Daarbij moeten ze kunnen rekenen op een krachtige en betrouwbare overheid die daar waar nodig de regie pakt, ondersteunt waar gewenst, duidelijk communiceert en zich aan afspraken houdt.

Integraal waar kan

We werken in de basis integraal: Professionals werken met elkaar samen en stemmen processen, werkwijze en expertise op elkaar af. Door het gezamenlijk optrekken van gemeenten, Openbaar Ministerie, politie en partners kunnen overlast en criminaliteit in onze gemeenten/regio het meest effectief en doortastend worden aangepakt.

Focus op maatschappelijke effecten/sturen op oorzaken niet op gevolgen

We zetten steeds meer in op daar waar de maatschappelijke behoefte het grootst is. Daarbij benaderen we de keten in zijn geheel, van pro-actie tot en met nazorg. En zetten we in op een gezamenlijke aanpak met de zorg- en veiligheidspartners.

Het beleidskader integrale veiligheid is dynamisch

Het is belangrijk om snel te kunnen reageren op gewijzigde externe (maatschappelijke) omstandigheden (zoals vluchtelingenstromen ten gevolge van geopolitieke conflicten, epidemieën, klimaatverandering etc.). Ook is het van belang dat ook rekening wordt gehouden met organisatorische ontwikkelingen en toekomstige wet- en regelgeving die van invloed kunnen zijn op taken en verantwoordelijkheden van politie, gemeenten en OM. Daarnaast veranderen ook de vormen van criminaliteit of zien we een concrete stijging van één criminele vorm.

Verbinding tussen zorg en veiligheid

De verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid is niet meer weg te denken. Verschillende thema's binnen veiligheid hebben een verbinding met de thema's uit het sociale domein. Denk hierbij o.a. aan: woonoverlast, aanpak complexe casuïstiek, aanpak huiselijk geweld/kindermishandeling, problematische jeugd/jongeren etc..
Een goede verbinding is nodig en dat realiseren we door:

- Inhoudelijke afstemming zorgbeleid en veiligheidsbeleid.
- Periodiek ambtelijk- en bestuurlijk overleg tussen burgemeester, wethouders (zorg), politie, OM en andere partners.
- Voor de gemeente Oss geldt dat zij voor een periode van twee jaar een beleidsmedewerker zorg en veiligheid heeft aangesteld.

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

We schetsen hier de meest relevante trends en ontwikkelingen waar we de komende jaren rekening mee moeten houden. De trends zijn o.a. gebaseerd op de trendstudie van 2021 'Herstel en perspectief in tijden van transitie. Gemeentelijke trends en opgaven voor 2021 en verder' (Platform 31, aug. 2021) en het regionaal veiligheidsbeleidsplan Oost-Brabant .

Toename taken gemeenten

Het aantal taken waar de gemeenten voor staan neemt toe. Tegelijkertijd worden die taken, belangrijker en ook ingewikkelder. Om de kwetsbare inwoner beter te kunnen helpen en ondersteunen, is meer aandacht nodig voor de uitvoerbaarheid van beleid en de menselijke maat daarin.

Beroepsbevolking

De potentiële beroepsbevolking zal tot en met 2023 nog licht toenemen om daarna te gaan dalen. Bestuurders, beleidsmakers en het bedrijfsleven staan voor de keuze om de tekorten op de arbeidsmarkt op te vullen met buitenlandse arbeidsmigranten of door de bestaande talenten beter te benutten met een hogere arbeidsproductiviteits-ontwikkeling, hogere arbeidsparticipatie, minder deeltijdarbeid en het mobiliseren van het onbenutte potentieel.

Toenemende kansenongelijkheid zichtbaar

Op vele terreinen is de toenemende kansenongelijkheid zichtbaar, zeker ook wat betreft gezondheid, levensverwachting en gezonde levensjaren. De transformatiedoelen in het sociale domein (maatwerk, lichte ondersteuning waar dat kan, zwaarder als het moet, preventie) dienen aangepakt te worden vanuit realisme en de opgedane leerervaringen. De kansenongelijkheid heeft zeker gevolgen voor het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Maar ook zien we door de kansenongelijkheid dat het criminele pad voor sommige jongeren aantrekkelijker is.

Ondermijning groot maatschappelijk probleem

Het besef is gegroeid dat ondermijning een groot maatschappelijk probleem is. Ondermijnende criminaliteit vergt een meerjarige aanpak en een lange adem. De ondermijnende en ontwrichtende effecten van de georganiseerde criminaliteit zijn moeilijk niet te onderschatten en helaas is de verwachting dat dit niet zal afnemen. Zo is de handel in drugs zeer lucratief en is het gebruik van drugs , onder andere op veel evenementen nog steeds breed geaccepteerd.

Digitalisering samenleving

De komende jaren zullen we steeds vaker worden geconfronteerd met nieuwe vormen van gedigitaliseerde criminaliteit zoals cybercrime en andere vormen die thans nog niet bekend zijn. Vrijwel elke vorm van traditionele criminaliteit heeft tegenwoordig wel een digitale variant. Denk bijvoorbeeld aan online oplichting of het online verhandelen van drugs.

Daling traditionele criminaliteit

We zien een daling van de traditionele criminaliteit zoals woninginbraken. We zien een (forse) daling in Oost-Brabant. Maar helaas zijn er nog steeds slachtoffers van woninginbraken. De daling van de traditionele criminaliteit lijkt gepaard te gaan met de stijging van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Oftewel we zien een verschuiving. We moeten de komende jaren blijven monitoren of deze verschuiving zich voortzet of dat de traditionele criminaliteit toeneemt.

Maatschappelijke en sociale onrust

De inwoners van ons land (en dus ook in onze regio en gemeenten) gaan offline en online steeds meer om met mensen die op hen lijken en verkeren daarmee in "bubbels" van gelijkgestemden. Zij hebben steeds meer behoefte om zich te identificeren met personen die ogenschijnlijk dezelfde opvattingen hebben. De tegenstellingen tussen verschillende bevolkingsgroepen verdiepen zich (hoogopgeleid versus laagopgeleid, stad versus platteland, gelovig versus ongelovig, gevaccineerd versus niet gevaccineerd of links versus rechts). Groepen in de samenleving die minder goed kunnen meekomen hebben doorgaans een lager inkomen, meer schulden, een slechtere gezondheid en hun kinderen krijgen een lager schooladvies. Kortom: duidelijke risico's die de sociale stabiliteit (en veiligheid) in ons land bedreigen.

Toename van incidenten met kwetsbare personen en/of personen met onbegrepen gedrag

In de regio Oost-Brabant werden de afgelopen jaren steeds meer (veiligheids)incidenten geregistreerd met betrokkenheid van kwetsbare personen of personen

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

met onbegrepen gedrag. De oorzaken van de toename zijn heel divers: veel meer thuiswonende dementerenden als gevolg van de dubbele vergrijzing (meer ouderen en een ouder wordende bevolking) en een gebrek aan woningen voor personen met psychische problematiek. Alle ontwikkelingen zoals krapte op de woningmarkt, vergrijzing en eenzaamheid, leiden er toe dat de problematiek rondom kwetsbare personen en/of personen met onbegrepen gedrag vooralsnog niet zal afnemen.

Vluchtelingenstroom

De Veiligheidsregio heeft sinds dit jaar een prominente rol in de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne. De Veiligheidsregio coördineert de opvang en stemt de mogelijkheden af met gemeenten. Op dit moment weten we niet hoe lang de oorlog nog duurt en hoe lang de vluchtelingen blijven. Daarnaast is de doorstroom en opvang van asielzoekers onder druk komen te staan. Dit betreft een grote opgave voor het Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten.

Nieuwe wetgeving

We hebben te maken met verschillende wet- en regelgeving. De komende jaren hebben we te maken met nieuwe wetgeving en wellicht aangepaste wetgeving. Hieronder een overzicht:

Wet Aanpak Meervoudige Problematiek

Na invoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet en vooral na de invoering van de AVG is duidelijk geworden dat er geen juridische grondslag is om noodzakelijke persoonsgegevens domein overstijgend te delen, te verzamelen en te verwerken. Dit leidt bij de gemeenten en zorgpartijen tot handelingsverlegenheid ten aanzien van gegevensdeling en –verwerking waardoor inwoners met meervoudige problematiek niet adequaat geholpen kunnen worden.
De nieuwe Wet Aanpak Meervoudige Problematiek in het Sociaal domein (Wams) biedt een wettelijk kader waardoor gegevensuitwisseling onder voorwaarden wel mogelijk wordt. Naar verwachting treedt deze wet medio 2023 in werking. Persoonsgegevens mogen dan domein overstijgend verzameld, verwerkt en gedeeld worden wanneer sprake is van meervoudige problematiek. Gemeenten krijgen zo meer ruimte om te verkennen of mensen kampen met gestapelde problemen en welke partijen nodig zijn om de problemen op te lossen. Zodoende kan er integrale ondersteuning geboden worden waarbij problematiek op gebied van werk en inkomen, gezondheid, zorg, schulden, veiligheid, huisvesting en onderwijs op samenhangende wijze kan worden benaderd.

Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2023 wordt ingevoerd, verplicht provincies en gemeenten een visie op de leefomgeving te ontwikkelen. Wonen, werken en recreëren en dat alles op dezelfde m2 grond. De Omgevingswet moet de balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving versterken. Fysieke veiligheid is één van de variabelen waarover men een afweging moet maken bij de omgevingskwaliteit van de publieke ruimte. In de omgevingsvisie moet beleidsmatig de beschermingsstrategie rondom risico's worden opgenomen. Het moet antwoord geven op de vraag: "hoe en wanneer zijn de mensen in de omgeving van een risico voldoende beschermd?"

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

De Wvggz trad op 1 januari 2020 in werking. De wet bepaalt dat binnen twee jaar na inwerkingtreding een eerste wetsevaluatie wordt uitgevoerd. Op basis van de evaluatie wordt in beeld gebracht welk vervolg nodig is om de uitvoering en wetgeving te verbeteren. Vooralsnog is het niet duidelijk welke gevolgen dit heeft voor de taken van de gemeenten.

Ondermijningswetgeving

Een paar jaar geleden sprak de regering nog dat er een speciale ondermijningswet moet komen. Inmiddels is dit achterhaald en spreken we van ondermijningswetgeving. Het betreft hier een verzamelnaam van verschillende wetten zoals de Wet Bibob en de Opiumwet. De stand van zaken met betrekking tot een aantal wetten zijn:

- Het wetsvoorstel wijziging wet Bibob met o.a. uitbreiding toepassingsbereik en versterking eigen onderzoeksmogelijkheden van bestuursorganen is in werking getreden.
- Wetsvoorstel om een bevoegdheid te maken voor de burgemeester om een woning te sluiten bij het verstoren van de openbare orde door het aantreffen van wapens in een woning of het beschieten van een woning.
- Het strafmaximum voor bedreiging is per 1 maart 2022 verhoogd van twee naar drie jaar gevangenisstraf. Voor bedreiging van burgemeesters en ambtenaren met een publieke taak komt hier nog een derde bij, waardoor maximaal vier jaar gevangenisstaf kan worden opgelegd.

BETROKKEN PARTNERS

Inwoners

De inwoners van de gemeente spelen een belangrijke rol. Zij zijn degene die de gevolgen van onveiligheid ervaren. Bovendien zijn zij meestal de eersten die problemen signaleren op het gebied van leefbaarheid en veiligheid binnen de samenleving en geven een en ander via meldingen en aangiften door aan de gemeente en de politie.

Gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een sturende en actieve rol binnen veiligheid. In het duale stelsel stelt de gemeenteraad de kaders vast. Dit gebeurt door het aangeven van prioriteiten, het scheppen van randvoorwaarden en het beschikbaar stellen van de nodige financiën.

Burgemeester

De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en de veiligheid. Daarvoor heeft de burgemeester een aantal wettelijke taken en bevoegdheden. Deze bevoegdheden kun je onderscheiden in algemene bevoegdheden, noodbevoegdheden en specifieke bevoegdheden.

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders is in het duale stelsel verantwoordelijk voor de uitvoering van beleid en legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Gemeentelijke organisatie

Veiligheid speelt door de hele gemeentelijke organisatie. Bij de ontwikkeling en uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid is het belangrijk dat alle domeinen/programma's betrokken zijn.

Politie

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. De kerntaken van de politie zijn gericht op noodhulp, opsporing en handhaving.

Openbaar Ministerie

De belangrijkste taken van het OM zijn het opsporen en vervolgen van strafbare feiten.

Veiligheidsregio

Binnen de Veiligheidsregio werken brandweer, GHOR, politie, meldkamer en gemeenten samen op het gebied van: brandweerzorg, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en rampenbestrijding. De Veiligheidsregio is de verbindende factor als er meerdere organisaties in touw komen bij een incident.

GGD

De gemeenschappelijke gezondheidsdienst Hart voor Brabant en de Regionale ambulance voorziening (RAV) zijn de vertegenwoordigers van het domein gezondheid.

Welzijnsinstellingen/zorgpartijen

Een integrale aanpak op het gebied van veiligheid is een belangrijk uitgangspunt. Afhankelijk van het onderwerp dat voorligt zijn er diverse externe partners zoals de woningcorporaties, welzijnsorganisaties, bureau Jeugdzorg, Bureau Halt, Ons Welzijn en dergelijke betrokken.

BETROKKEN PARTNERS

Regionale samenwerkingsverbanden

Een deel van de taken op het terrein van het integrale veiligheid wordt in regionale samenwerkingsverbanden uitgevoerd: regionaal zorg- en veiligheidshuis, Veilig Thuis, Regionaal Informatie Expertise Centrum (ondermijning) etc..

Ondernemers

De ondernemers in de gemeente spelen ook een belangrijke rol in het bewaken van de veiligheid. Zij zijn degene die de gevolgen van onveiligheid kunnen ervaren.

Overlegstructuren

Binnen de regio Oost-Brabant kennen we verschillende overlegstructuren:

Lokale Driehoek: overleg tussen burgemeester, politie en openbaar ministerie.

Basisteam Driehoek Maasland: overleg tussen burgemeester van de gemeente Oss (voorzitter), burgemeester van de gemeente Bernheze, politie en Openbaar Ministerie.

Bestuurlijke regiegroep: overleg tussen de voorzitters (burgemeesters) van de basisteams driehoeken, eenheidschef van de politie en de hoofdofficier van justitie.

Regionaal Veiligheidsoverleg : overleg tussen alle burgemeesters, eenheidschef van de politie en de hoofdofficier van justitie.

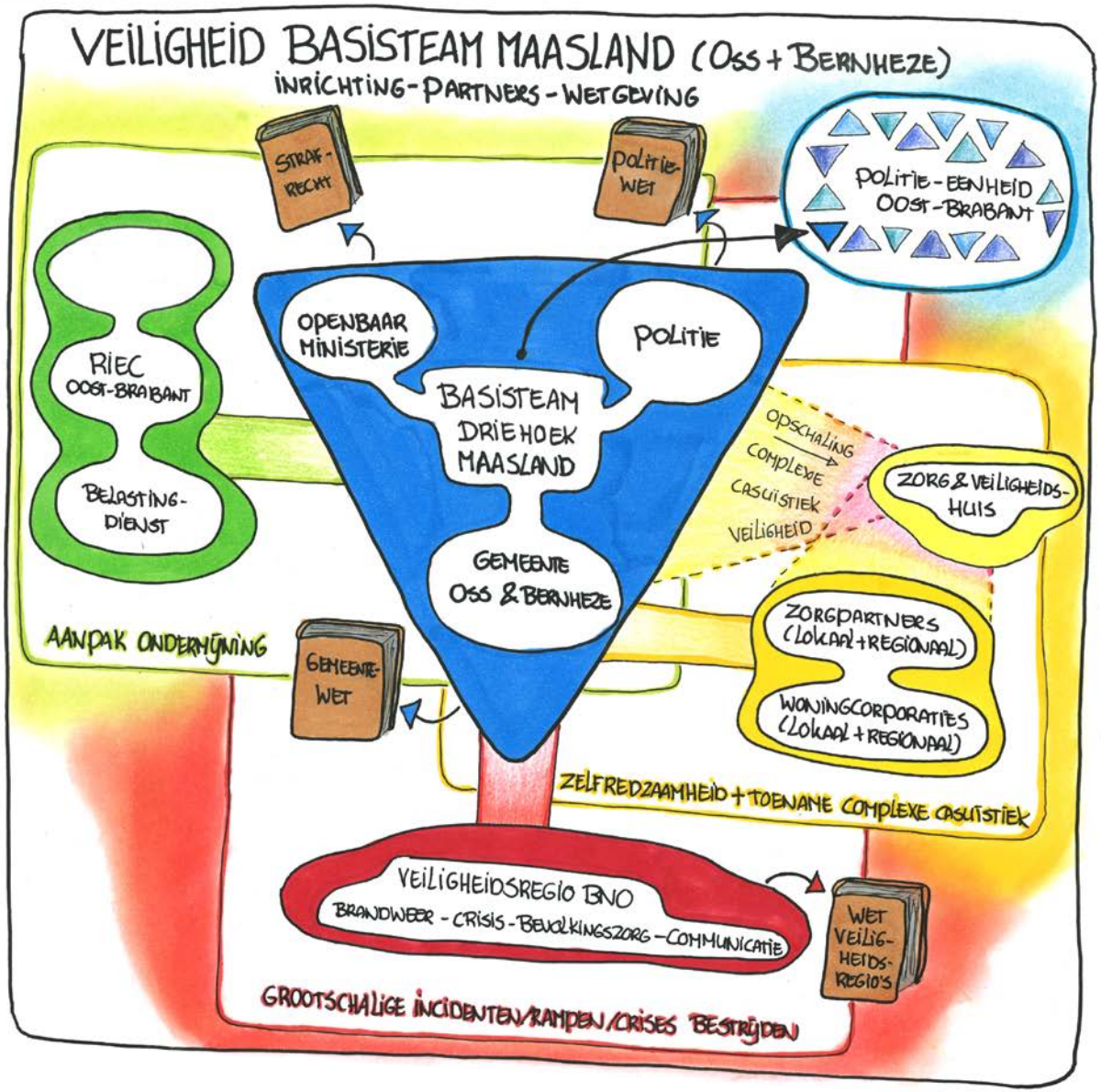

PRIORITEITEN

Door focus aan te brengen op een aantal thema's stellen we prioriteiten. We doen 'de juiste dingen op het juiste moment'. De thema's waar we de komende periode de focus opleggen vinden wij belangrijk. De keuze voor de veiligheidsthema's is gebaseerd op cijfers van de politie, gemeenten Oss en Bernheze, de resultaten uit de veiligheidsmonitor, maatschappelijke ontwikkeling en signalen uit de wijken/kernen.

De geprioriteerde veiligheidsthema's voor het basisteam Maasland zijn:

- Aanpak Woonoverlast
- Aanpak complexe casuïstiek
- Jeugd
- Doorontwikkeling bevolkingszorg en lokale crisisorganisatie
- Ondermijnende criminaliteit
- Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie
- Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Voor een effectieve en integrale aanpak van de prioriteiten is samenwerking tussen de domeinen Zorg en Veiligheid vereist, zowel beleidsmatig als in de uitvoering en zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Veiligheidsproblematiek is niet altijd voorspelbaar. Er kunnen zich problemen voordoen, die niet voorzienbaar zijn en die niet zijn vastgelegd in het beleidskader IV 2023-2026. Maar de problemen kunnen wel zo urgent zijn dat we ze direct aan moeten pakken. In de basisteam driehoek Maasland maken we hier dan afspraken over. Wanneer het nodig is om af te wijken van dit beleidskader IV, dan leggen we dit aan de gemeenteraad voor. Dit geldt ook indien er aanleiding is tot het bijstellen van de veiligheidsprioriteiten.

VEILIGHEIDSVELDEN

- Veilige woon- en leefomgeving
- Bedrijvigheid en veiligheid
- Jeugd en veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Integriteit en veiligheid

VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING

terug naar veiligheidsgebieden

Binnen dit veiligheidsveld gaat om de sociale kwaliteit (veerkracht/vitaliteit van de wijk/kern), fysieke kwaliteit (inrichting van de wijk/kern), de objectieve veiligheid (veelvoorkomende criminaliteit) en subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel).

Binnen het basisteam Maasland willen we veiligheid verankeren in de wijken/kernen. Daarbij is een actieve betrokkenheid van bewoners bij de aanpak van veiligheids- en leefbaarheidsproblemen belangrijk. Het is de uitdaging om inwoners daadwerkelijk 'aan zet' te krijgen, samen met de professionals.

In dit veld (veilig woon- en leefomgeving) staan veiligheidsproblemen die met de dagelijkse kwaliteit van wonen en leven in buurten en wijken te maken hebben. De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern kan sterk beïnvloed worden door onderlinge relaties tussen mensen. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, overlast 'personen met onbegrepen gedrag', multiprobleemgezinnen, intimiderende buurtbewoners etc. De fysieke kwaliteit is ook belangrijk. De fysieke kenmerken van de woonomgeving dragen bij aan het veiligheidsgevoel van de inwoners. Denk hierbij aan de inrichting van de wijk, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

De focus binnen dit veiligheidsveld leggen we op de aanpak van woonoverlast en de aanpak van complexe casuïstiek.

Aanpak Woonoverlast

Woonoverlast is hinder die in, vanuit en rondom een woning kan worden veroorzaakt. De overlastgever en of degenen voor wie hij verantwoordelijk is vertonen overlastgevend gedrag en of laten juist na bepaald gedrag te vertonen waardoor een onplezierige ervaring bij omwonenden wordt veroorzaakt.

Huidige situatie

Sommige inwoners van de gemeente Bernheze en gemeente Oss ervaren woonoverlast, zoals geluidsoverlast van buren, vervuilde tuinen en woningen, viezigheid van dieren, verloederde en vervallen panden of ernstige overlast door drugshandel. Aanhoudende overlast kan het woongenot en gevoel van veiligheid van bewoners ernstig bedreigen. De aanpak van woonoverlast is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten, woningcorporaties, particuliere verhuurders, politie, welzijnorganisaties en buurtbewoners.
De gemeente Bernheze en de gemeente Oss hebben beleid omtrent Woonoverlast. In de beleidsnotitie wordt o.a. het juridische kader en de beleidsaanpak beschreven. De huidige aanpak is gericht op preventie en bestrijding van woonoverlast. De beleidsnotitie is niet langer actueel. Daarnaast heeft de VNG de model-APV over woonoverlast in overeenstemming gebracht met artikel 151d van de Gemeentewet. In de model-APV woonoverlast is een zorgplicht opgenomen voor gebruikers en verhuurders van woningen om geen ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden te veroorzaken. De zorgplicht voor verhuurders geldt voortaan het gedrag van alle huurders en niet meer alleen huurders die niet-ingezetene zijn. Dat betekent dat verhuurders zorgdragen dat de woningen die zij verhuren geen ernstige herhaaldelijke hinder veroorzaken.

Doelstelling

Bij langdurige ernstige woonoverlast effectief op kunnen treden

Aanpak complexe casuïstiek

Er is niet één definitie die we hanteren voor complexe casuïstiek. Het gaat in ieder geval om casussen waarbij er sprake is van meervoudige problematiek en het meerdere levensdomeinen overstijgt. Hierbij hebben we extra aandacht voor veiligheid van meisjes en vrouwen.
Naar verwachting wordt in de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek een definitie opgenomen.

Huidige situatie

De aanpak van complexe casuïstiek vraagt veel van onze professionals. Elke complexe casus vraagt om unieke oplossing. Keer op keer moeten we afwegen hoe te handelen. En wat onze mogelijkheden en onmogelijkheden zijn (onze kaders). We gaan ervan uit dat 20% van alle casussen complex is. Binnen ons basisteam Maasland werken we conform het AVE-model (Aanpak Voorkoming van Escalatie). Het betreft een op- en afschalingsmodel voor casuïstiek. Landelijk is dit model geïntroduceerd om casuïstiek aan te pakken. Het model geeft duidelijkheid over regie, wanneer een casus op- en af te schalen en welke casus op welk niveau ingebracht wordt. We zien nu dat zowel in de regio als in de sub-regio het AVE-model wordt geïntroduceerd. En dat het als randvoorwaarden wordt gesteld om te werken aan complexe casuïstiek. Ten aanzien van huiselijk geweld sluiten we aan bij de regionale aanpak Huiselijk Geweld Kindermishandeling (HGKM) Noordoost-Brabant dat het vervolg is op het landelijke project Geweld Hoort Nergens Thuis.

Doelstelling

Zorg- en veiligheidsketen inrichten om alle soorten casuïstiek op te kunnen pakken.

BEDRIJVIGHEID EN VEILIGHEID

terug naar veiligheidsgebieden

Gemeenten en ondernemers willen bedrijventerreinen en winkelgebieden schoon, heel en veilig houden. Het gaat dan ook om het voorkomen van bedrijfsinbraken, vernielingen op het bedrijventerrein, onderhoud van het bedrijventerrein, brandveiligheid, ondermijnende criminaliteit etc.

In de gemeente Oss is een bloeiend uitgaansgebied met een groot aantal horecalocaties. Bernheze kent geen geconcentreerd uitgaansgebied. De gemeente Oss vindt veilig uitgaan ook een belangrijk thema. We willen dat bezoekers met een veilig gevoel de horecagelegenheden kunnen bezoeken. Bij veilig uitgaan kan er sprake zijn van zichtbare onveiligheid maar ook van onzichtbare onveiligheid Denk bij zichtbare onveiligheid aan geweld in het uitgaansgebied en bij onzichtbare onveiligheid aan ondermijnende criminaliteit. Naast een bloeiend uitgaansgebied in de gemeente Oss kennen we in beiden gemeenten veel evenementen.Bezoekers aan evenementen moeten zich veilig kunnen voelen. Dit betekent dat de gezondheid en de veiligheid van bezoekers niet in gevaar mag zijn. Daarnaast willen we een veilig sportklimaat. In de gemeente Oss is één betaalde voetbal organisatie.

Binnen dit veiligheidsveld stellen we geen prioriteiten. Maar we zien de maatschappelijke vraag om veel evenementen te laten plaatsvinden in de gemeenten. Met daarbij voor de gemeente Oss ook nog het betaald voetbal, maakt dat we structurele capaciteit inzetten op evenementen en betaald voetbal.

In het hoofdstuk trends en ontwikkelingen schreven we dat de potentiële beroepsbevolking tot en met 2023 nog licht zal toenemen om daarna te gaan dalen. Arbeidsmigranten vormen ook een oplossing in het tekort op de arbeidsmarkt dat gaat ontstaan. Dit vraagt om actief integraal beleid. Hoe zorgen we dat zij zich welkom voelen in Oss en Bernheze en onderdeel worden van de samenleving? Het is hierin belangrijk dat de gemeenteraad een koers bepaalt die de volgende onderdelen bevat: bedrijfsleven, huisvesting, inburgering en goede sociale basis.

Op basis van de koers is het mogelijk om de inzet vanuit het domein veiligheid te bepalen. Omdat de koers nu nog niet duidelijk is hebben we gemeend om dit niet te prioriteren. Maar volgen we nauwlettend de ontwikkelingen op dit dossier.

JEUGD EN VEILIGHEID

terug naar veiligheidsgebieden

Binnen dit veld gaat het om jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit, individuele probleemjongeren, jeugd alcohol en drugs.

Jeugdgroepen zijn van alle tijden en culturen. Soms ontwikkelt een jeugdgroep zich tot een overlastgevende of tot een criminele jeugdgroep. Uit onderzoek blijkt dat de groepsdynamiek een grote invloed heeft op het plegen van delicten door jongeren. Ook zorgen problematische jeugdgroepen ervoor dat burgers zich geïntimideerd of bedreigd voelen. De aanpak van problematische jeugdgroepen is van belang voor de veiligheid en leefbaarheid in de buurt én om te voorkomen dat groepsleden verder de criminaliteit in gaan.

De gemeente Bernheze en Oss vinden het belangrijk dat jongeren zich kunnen ontwikkelen en ontplooien. Zij zijn immers de toekomst. Die toekomst zit vol mooie kansen en uitdagingen, maar is soms ook onderhevig aan risico's en gevaren. Denk aan drugsgebruik, cybercrime, ondermijnende criminaliteit, (seksuele weerbaarheid) uitbuiting en extremisme en radicalisering. Een weerbare jeugd in een veilige leefomgeving is daarom van groot belang voor een veilige toekomst.

Bij problemen met jongeren is op tijd signaleren en reageren belangrijk om erger te voorkomen. Dit doen we door alert te zijn, goed te kijken naar wat er gebeurt of aan de hand is. Daarbij is een goede balans tussen preventie, zorg en repressie belangrijk. Samen met de partners proberen we te voorkomen dat jongeren met problemen afglijden naar criminaliteit.

Huidige situatie

Met de meeste jongeren binnen onze gemeenten gaat het goed. Natuurlijk zijn er ook jongeren die overlast veroorzaken of dreigen af te glijden naar criminaliteit. Binnen de gemeente Oss is er jaarlijks een aantal jeugdgroepen aanwezig. In Bernheze zijn op dit moment geen overlastgevende jeugdgroepen.

In de gemeente Oss is de afgelopen jaren veel aandacht gegaan naar het terugdringen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. De overlast neemt af. Momenteel is er nog maar een enkele jeugdgroep zichtbaar aanwezig per jaar, waar voorheen tientallen jeugdgroepen aanwezig waren. Onder andere door de coronacrisis zijn jeugdgroepen uit beeld verdwenen. We moeten ons er van bewust zijn dat deze groepen er nog steeds zijn en proberen er weer zicht op te krijgen.

Daarnaast verplaatst de criminaliteit zich naar de digitale omgeving waar zowel jeugd de dader is als vooral ook het slachtoffer. Voorbeelden zijn digitale criminaliteit, whatsapp fraude, traditionele criminaliteit als drugsdealen online en versturen met de post. Bewustwording bij de jongeren is hierbij van groot belang.

Een ander gevolg van de coronamaatregelen is dat het drugsgebruik (waaronder het gebruik van lachgas) door verveling van jeugd in de afgelopen jaren is toegenomen. Het thema alcohol- en drugsgebruik maakt onderdeel uit van het gezondheidsbeleid. Investeren in preventie van alcohol- en drugsgebruik maakt onderdeel uit van het gezondheidsbeleid. Hierbij is ook aandacht voor seksualiteit waaronder seksuele weerbaarheid en genderdiversiteit. De overlast is dus afgenomen en het aantal jeugdgroepen is 1 a 2 groepen per jaar, maar op de niet zichtbare, criminele jeugd is moeilijk vat te krijgen. De resultaten van het beleid zijn nog niet voldoende en daarom is versterking en verbetering van de gekozen aanpak noodzakelijk om de complexe problematiek de baas te kunnen. Dit doen we samen met al onze partners (politie, BOA's, jongerenwerk, straatcoaches etc.).

De gemeente Bernheze geeft ruimte aan jeugd en verwacht tegelijkertijd van jeugdigen dat ze zo min mogelijk overlast veroorzaken voor omwonenden. In Bernheze begeven zich meerdere jeugdgroepen in de openbare ruimte. Bij het merendeel van deze groepen gebeurt dit op een positieve manier. Er zijn in de afgelopen periode geen overlastgevende jeugdgroepen geweest. De gemeente heeft de regie om te voorkomen dat groepen jongeren niet overlastgevend worden. Bernheze investeert op het gebied van jeugdgroepen door activiteiten in jongerencentra, jongerenontmoetingsplaatsen en jongerenwerk.

Doelstelling Oss

Zicht krijgen op de jeugdgroepen, het terugdringen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.

Doelstelling Bernheze

Het behouden van de bestaande situatie.

FYSIEKE VEILIGHEID

terug naar veiligheidsgebieden

Fysieke veiligheid betreft de zorg voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid, brandveiligheid en externe veiligheid (dit laatste betreft bijvoorbeeld de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen).
Verschillende fysieke veiligheidsvraagstukken komen bij elkaar in de Veiligheidsregio. Binnen de Veiligheidsregio werken brandweer, GHOR, politie, meldkamer en gemeenten samen op het gebied van: brandweerzorg, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en rampenbestrijding. De veiligheidsregio heeft te maken met professionals en vrijwilligers die zich ten tijden van calamiteiten inzetten om de impact ervan zo laag mogelijk te houden. De vrijwilligers zijn met name te vinden bij de brandweer, reddingsbrigade en het rode kruis. In de veiligheidsregio wordt samenwerkt door de verschillende besturen en diensten. Het is een vorm van verlengd lokaal bestuur en heeft een gemeenschappelijke regeling als juridische grondslag.

Als zich een incident of crisis voordoet, worden de benodigde hulpverleningsdiensten en betrokken organisaties gealarmeerd vanuit de meldkamer en rukken zij uit. Afhankelijk van het type incident kunnen brandweer (rode kolom) verantwoordelijk voor brandbestrijding, redden van mensen en ontsmetten, ambulance (witte kolom) verantwoordelijke voor acute zorg, publieke gezondheidszorg, politie (blauwe kolom) verantwoordelijk voor noodhulp, ordehandhaving en opsporing en bevolkingszorg (oranje kolom) verantwoordelijk voor gemeentelijke processen als communicatie, publieke zorg en omgevingszorg, maar bijvoorbeeld ook andere hulpverleningsinstanties zoals waterschappen, defensie, Rijkswaterstaat, GGD´en, worden opgeroepen. De Veiligheidsregio is de verbindende factor als al de genoemde organisaties in touw komen bij een incident. Door goede opleidingen en oefeningen van alle partijen zijn we in staat om incidenten te bestrijden.

Landelijk kwaliteitsniveau voor bevolkingszorg en crisiscommunicatie

Op 4 december 2020 verscheen het eindrapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) en op 3 februari 2021 het Kabinetsstandpunt evaluatie Wet veiligheidsregio's. Zowel in het rapport van de evaluatiecommissie Wvr als in het kabinetsstandpunt daarop wordt voorgesteld om de veiligheidsregio's een sterkere regierol te geven op bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Het Veiligheidsberaad heeft vervolgens besloten om dit verder uit te werken in een landelijk beschreven kwaliteitsniveau voor bevolkingszorg inclusief crisiscommunicatie. Het vastgestelde kwaliteitsniveau kan vervolgens dienen voor implementatie in de regio's en daarnaast worden meegenomen in het traject van de wetsontwikkeling.

Huidige situatie

De (door)ontwikkeling van bevolkingszorg speelt al ruim 10 jaar. In die periode zijn goede resultaten behaald, onder andere in het komen tot eenduidige processen en prestatie-eisen voor bevolkingszorg en crisiscommunicatie en in de praktische samenwerking tussen gemeenten. Maar er zijn ook nog stappen te zetten. Verdere kwaliteitsverbetering is nodig, gezien ook de toekomstige maatschappelijke uitdagingen.

De kwaliteitsverbetering van bevolkingszorg en crisiscommunicatie is primair een verantwoordelijkheid van de gemeenten en de veiligheidsregio. Om die reden legt het Veiligheidsberaad de denkrichting en het proces om te komen tot een landelijk beschreven kwaliteitsniveau voor aan de 25 Veiligheidsregio's. Het vastgestelde kwaliteitsniveau kan vervolgens dienen voor implementatie in de veiligheidsregio's en daarnaast worden meegenomen in het traject van de wetsontwikkeling.

Doelstelling

Kwaliteitsverbetering van bevolkingszorg en crisiscommunicatie waardoor we beter kunnen inspelen op de maatschappelijke uitdagingen.

Doorontwikkeling lokale crisisorganisatie

Zowel in de gemeente Oss als in de gemeente Bernheze merken we dat crises steeds vaker worden gekenmerkt door een complex, bovenregionaal karakter, met een veelheid aan actoren en aspecten, en kans op maatschappelijke ontwrichting. De covid-pandemie is daar een voorbeeld van, maar ook de vluchtelingenstroom.

Huidige situatie

Onze lokale crisisorganisatie is tot nu toe in staat geweest om een crisis aan te pakken. Maar gezien de complexiteit is het nodig om onze huidige lokale crisisorganisatie te versterken. Dit gaan we doen door:

- Nieuwe wethouders trainen.
- Extra trainingen te organiseren met meer verdieping voor het bestuur.
- Gericht trainingsaanbod voor de deelnemers van de lokale crisisorganisatie.
- De huidige rampenbestrijdingsprocessen actualiseren.
- Na vaststelling van het landelijk kwaliteitsniveau bevolkingszorg en crisiscommunicatie samen met de gemeenten en de Veiligheidsregio over gaan tot implementatie.

Doelstelling

Doorontwikkeling lokale crisisorganisatie waardoor we nog beter in kunnen spelen op crises.

INTEGRITEIT EN VEILIGHEID

terug naar veiligheidsgebieden

Binnen dit veld gaat het om polarisatie, radicalisering, ondermijnende criminaliteit, weerbare overheid/ weerbaar bestuur, informatie veiligheid, en ambtelijke/bestuurlijke integriteit.

Ondermijning

Ondermijnende criminaliteit duidt op het ontstaan van de verwevenheid tussen de boven- en onderwereld wanneer criminelen gebruik maken van legale structuren voor de uitvoering van de criminele activiteiten en de bovenwereld hiermee onbedoeld criminaliteit faciliteert. Criminele praktijken brengen hiermee schade toe aan de gemeenten, inwoners, het ondernemerschap en aan het lokaal bestuur.

Huidige situatie

De aanpak van ondermijnende criminaliteit blijft ook de komende jaren zowel lokaal, regionaal als landelijk een prioriteit. Het gaat om de aanpak van een groot en complex (internationaal) veiligheidsprobleem wat vraagt om een aanpak van lange adem. We houden vast aan de eerder ingezette koers. Dit doen we samen met de partners in het samenwerkingsverband Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Afhankelijk van de situatie wordt gekozen voor een integrale, multi- of mono aanpak. Jaarlijks stelt de basisteam-driehoek-plus een uitvoeringsplan vast, conform de aanpak die hier wordt beschreven.

- Het aanpakken van ondermijning binnen de vijf thema's:
  - Drugs: cocaïne, synthetische drugs en hennep,
  - Witwassen
  - Mensenhandel en uitbuiting.
- Informatie gestuurd werken volgens het nieuwe werkproces Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland
- Balans tussen kleine, korte klapacties en lange ingewikkelde financiële en fiscale onderzoeken
- Ontnemingen en afpakken
- Verbinding tussen regionale en lokale aanpak intensiveren
- Actiegerichtheid vergroten en zichtbaar optreden
- Combinatie van repressieve en preventieve aanpak
- Weerbaarheid van onze inwoners en bedrijven
- Weerbare en integere organisaties
- Investeren op het tegengaan van intergenerationele overdracht
- Combinatie van zorg en aanpak ondermijning waar nodig

Doelstelling

Het zoveel mogelijk verstoren van ondermijnende criminaliteit en het vergroten van het vertrouwen in de overheid.

Maatschappelijke onrust en polarisatie

Onder maatschappelijke onrust verstaan we: het verschijnsel van hevige ongerustheid en emotionele reacties bij (diverse) groepen mensen als gevolg van een schokkende gebeurtenis waarbij het risico bestaat op escalatie, verstoring van de openbare orde en veiligheid en een toename van deze problematiek. Denk hierbij aan de huisvesting van een delinquent, afrekening in het criminele circuit of een terroristische aanslag. Door radicalisering en/of polarisatie kan ook maatschappelijke onrust ontstaan.

Onze samenleving staat onder constante druk die kan leiden tot maatschappelijke onrust. Dit is geen nieuwe ontwikkeling, maar de coronapandemie heeft deze problematiek meer aan de oppervlakte gebracht én verdiept. Polarisatie, extremisme en radicalisering ondermijnen en ontwrichten onze samenleving en leiden tot een afname van vertrouwen in instanties (zowel in de overheid als in het maatschappelijk middenveld) en op termijn zelfs tot het disfunctioneren van het politieke en maatschappelijke systeem. Dit is een bedreiging voor een vrije democratische samenleving.

Een toename van tegenstellingen (sociaaleconomisch én sociaal-cultureel), het toenemende belang van ervaren primaire identiteit, en toename van complotdenken vormen een voedingsbodem voor niet-gewelddadig extremisme en polarisatie. Dit kan ontwrichtend werken voor de stabiliteit en leefbaarheid in ons land.

Huidige situatie

Het is van belang om de komende jaren aandacht te blijven houden voor dit onderwerp, om de volgende redenen.

- Het dreigingsniveau in ons land staat (begin 2022) op Dreigingsniveau 3, hetgeen betekent dat een terroristische aanslag in Nederland voorstelbaar is. De jihadistische dreiging tegen Nederland blijft onveranderd in stand en ook een terroristische aanslag in Nederland uit rechts-extremistische hoek is voorstelbaar.
- De coronacrisis heeft een katalyserende werking op al sluimerend maatschappelijk ongenoegen gehad. Complottheorieën wakkeren het maatschappelijk ongenoegen verder aan en kunnen verregaand ontwrichtend zijn.
- Er zijn veel tegenstellingen in onze samenleving, denk aan klimaat, koloniaal verleden, vaccinaties, dierenrechten, ras, gender, vermogen, wonen etc.
- De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 heeft de geopolitieke verhoudingen in Europa ingrijpend veranderd. Dit heeft ook invloed op ons land en onze regio: de opvang van vluchtelingen, mogelijke cyberaanvallen of desinformatie uit Rusland.
- Polarisatie, extremisme en radicalisering spelen, in meer of mindere mate, in alle gemeente van Nederland.

In de gemeente Bernheze en Oss zijn de afgelopen jaren nauwelijks signalen op het gebied van extremisme en radicalisering. Dit betekent niet dat het in onze gemeenten niet speelt. Daarom willen we aandacht blijven houden voor polarisatie, extremisme en radicalisering. Awareness en urgentie zijn daarbij essentieel. We gaan door met het trainen van medewerkers van gemeenten en andere veiligheidspartners om tijdig radicalisering te herkennen en te voorkomen dat inwoners radicaliseren. Daarnaast gaan we sterk inzetten op netwerken om lokale verbinden te onderhouden en te borgen.

In de regio is het Expertteam Maatschappelijke Onrust en de Programmaraad Maatschappelijke onrust actief. Basisteam Maasland gaat werken met een aandachtsfunctionaris Maatschappelijke Onrust. Deze functionaris gaat zich onder andere bezighouden met awareness, preventie, kennisdeling en zal fungeren als sparringpartner voor het basisteam.

Doelstelling

Het vergroten van awareness en het op peil houden en vergroten van het kennisniveau van de professionals. Herstel van het vertrouwen in de overheid.

INTEGRITEIT EN VEILIGHEID

terug naar veiligheidsgebieden

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Digitalisering brengt veel goeds maar het brengt ook de nodige veiligheidsrisico's met zich mee. Informatie in systemen kan in verkeerde handen terechtkomen. Berichtgeving en uitwisseling via internet kan maatschappelijke onrust veroorzaken, door polariserende 'posts' op social media of door nepnieuws. En inwoners, bedrijven en overheden kunnen slachtoffer worden van oplichting, diefstal, bedreiging en andere criminaliteit via het internet.

Huidige situatie

In het hoofdstuk trends en ontwikkelingen hebben we omschreven dat de traditionele criminaliteit daalt. En dat we een stijging zien van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.
Het is belangrijk dat we samen met onze partners een koersbepaling inzetten met betrekking tot digitale veiligheid. Deze koersbepaling hebben we vastgelegd in het Regionaal Veiligheidsplan.

Doelstelling

Vergroten van digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers om slachtoffer- en daderschap te voorkomen.